

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

30 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir,

Judecătorii: Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Boico Victor și Plămădeală Ghenadie,

juducând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Bălți, Pasat Liliana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 aprilie 2021, în cauza penală în privința lui

Chistol Vadim xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 23.03.2020 – 17.09.2020;

Instanța de apel: 16.10.2020 – 06.04.2021;

Instanța de recurs: 10.06.2021 – 30.11.2021.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Bălți (sediul Fălești) din 17 septembrie 2020, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală*, **Chistol Vadim** a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 150 (una sută cincizeci) ore cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Chistol Vadim la data de 29 ianuarie 2020, aproximativ la ora 02:00, deplasându-se pe traseul M-5 km 141+500 metri în apropiere de satul Pîrlița, raionul Fălești, dispunând de permis de conducere de categoria „B” a condus mijlocul de transport de model „Seat Ibiza”, cu numărul de înmatriculare XXXXX ce-i aparține, aflându-se în stare de ebrietate alcoolică cu un grad avansat (conform procesului-verbal de testare alcoolscopice efectuate cu aparatul „Drager Alcooltest” 6810 din 29.01.2020 și a cotorului de investigație nr. 0454 din aceeași dată, având concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de 0,82 mg/l, iar conform raportului de expertiză judiciară medico-legală toxicologică nr. 202006P0051 din 04.02.2020 având concentrația de alcool în sânge de 1,77

g/l), astfel neglijând prevederile pct. 14 lit. a) al Regulamentului menționat care prevede că: „Conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate”, precum și prevederile pct. 45 alin. (1) al Regulamentului circulației rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009 conform căruia „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră”, neținând cont de situația rutieră concretă și anume de faptul că conduce mijlocul de transport în condiții rutiere de maximă dificultate, pe un drum cu un nivel sporit de intensitate a traficului rutier și pe timp de noapte, fără a se asigura asupra posibilității executării, a efectuat o manevră de depășire cu ieșirea pe banda de sens opus, neglijând și prevederile pct. 51 lit. c) al aceluiași Regulament care prevede că „înaintea depășirii, conducătorul vehiculului trebuie să se asigure că: poate efectua depășirea fără a pune în pericol sau a stânjeni circulația din sens opus, adică banda pe care urmează să se angajeze are un spațiu suficient și viteza vehiculului ce urmează a fi depășit permite executarea acestei manevre; drept urmare nu s-a isprăvit cu conducerea vehiculului și ca rezultat vehiculul a derapat de pe traseu, inversându-se, în urma cărui fapt din imprudență pasagerul Xxxxx, s-a ales cu leziuni corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată sub formă de fractura corpului sternului și traumatism cranio-cerebral cu comoție cerebrală.

Aceste acțiuni ale inculpatului au fost încadrate în baza art. 264 alin. (2) Cod penal, conform indicilor calificativi: *„încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății, săvârșită în stare de ebrietate”*.

3. Inculpatul Chistol Vadim a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia în partea ce ține de aplicarea pedepsei penale în privința sa, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea în această parte a unei decizii noi, prin care să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (2) Cod penal și să-i fie stabilită sancțiunea sub forma muncii neremunerate în folosul comunității în mărime de 150 ore, neaplicarea în privința sa a pedepsei complementare - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, în baza art. 78 alin. (2), art. 79 alin. (1), (11) Cod penal.

În motivarea apelului a indicat că prima instanță i-a aplicat o pedeapsă prea aspră în coraport cu natura și gradul de pericol social al faptei comise, iar la individualizarea pedepsei nu s-a ținut cont de asemenea aspecte importante pentru stabilirea sancțiunii penale adecvate și echitabile, ca personalitatea inculpatului, starea sănătății și condițiile lui de trai, aflarea la întreținere a unui membru de familie în etate grav bolnav, cu grad de dizabilitate.

Consideră că prima instanță nejustificat nu a luat în vedere mai multe circumstanțe atenuante, care, în cumul, pot fi apreciate ca o circumstanță excepțională, ce justifică neaplicarea în privința sa a pedepsei complementare sub

forma anulării dreptului de a conduce mijloace de transport.

Instanța a ignorat faptul că are la întreținere mama în vârstă, care suferă de o boală incurabilă și are nevoie de a fi transportată la spital cu mijloc de transport personal, iar din toți membrii familiei, numai el dispune de permis de conducere.

Neîntemeiat nu s-a luat în considerație că anterior nu a fost judecat, este caracterizat pozitiv la locul de trai, este student și pentru prima dată a admis o greșeală, de care regretă și se căiește sincer, a recunoscut vinovăția și a contribuit activ la stabilirea tuturor împrejurărilor accidentului rutier, a acordat suportul material necesar părții vătămate Xxxxx, recuperând integral prejudiciul pricinuit acesteia prin infracțiune și ultima a confirmat univoc și expres în cadrul ședinței de judecată că nu are la el nici o pretenție.

Consideră că, ținând cont de ansamblul împrejurărilor expuse, instanța de fond avea temeiuri plauzibile, prevăzute de art. 79 alin. (1) Cod penal, pentru neaplicarea în privința sa a pedepsei complementare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 aprilie 2021, a fost admis apelul inculpatului, casată sentința în latura pedepsei complementare cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care: în temeiul art. 79 Cod penal, Chistol Vadim se consideră condamnat fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, în rest dispozițiile sentinței au fost menținute.

În motivarea soluției pronunțate, având în susținere prevederile art. 79 Cod penal, instanța de apel a reținut, că inculpatul se căiește sincer de cele comise, se caracterizează pozitiv la locul de trai, careva infracțiuni nu a săvârșit anterior, a recunoscut vina contribuind esențial la descoperirea și investigarea infracțiunii, are la întreținere pe mama sa bolnavă, prezenta cauză a fost judecată de către prima instanță în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, fiind scrisă cerere de inculpat și admisă de instanța de fond, acesta are la întreținere doi copii minori și serviciul care se afla în afara orașului unde locuiește, fapt ce constituie un cumul de circumstanțe atenuante excepționale, care oferă posibilitatea de a-i stabili inculpatului o pedeapsă cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, fără anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

5. Procurorul contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia și menținerea în vigoare a sentinței primei instanțe.

Invocând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, procurorul menționează că instanța de apel greșit a aplicat în privința inculpatului prevederile art. 79 Cod penal, or, faptul că, mama inculpatului are atribuit gradul de dizabilitate accentuat și necesită deplasări periodice cu mijloacele de transport auto pentru tratament nu constituie în sine o circumstanță excepțională în sensul prevăzut la art. 79 Cod penal.

De asemenea nu constituie circumstanțe excepționale nici faptul că inculpatul anterior nu a fost tras la răspundere penală și contravențională pentru săvârșirea de infracțiuni/contravenții în domeniul circulației rutiere, că el a recuperat prejudiciul material cauzat părții vătămate și ultima nu are pretenții față de el. Or, acestea sunt circumstanțe atenuante ordinare, care au fost luate în

considerare de prima instanță la stabilirea pedepsei principale inculpatului.

6. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a sentinței, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală a hotărârii atacate și menținerea sentinței primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Instanța de recurs poate interveni în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Din conținutul recursului declarat de partea acuzării, se întrevide dezacordul cu individualizarea pedepsei penale de către instanța de apel la aplicarea pedepsei în baza art. 264 alin. (2) Cod penal, din considerentul că în această parte instanța de apel a constatat existența unor circumstanțe excepționale, care nu își găsesc suportul în materialele cauzei, aplicând astfel neîntemeiat prevederile art. 79 Cod penal.

Reieșind din temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, semnalizat la examinarea prezentei cauze, Colegiul penal lărgit specifică, că hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*.

După cum rezultă din materialele cauzei, instanța de apel casând parțial sentința primei instanțe în partea stabilirii pedepsei complementare, a reținut că în privința inculpatului Chistol Vadim pot fi aplicate prevederile art. 79 Cod penal.

Raportând criticile formulate în recursul procurorului la circumstanțele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră, că soluția instanței de apel este neîntemeiată, or, circumstanțele considerate de către instanța de apel ca fiind excepționale, reprezintă de fapt circumstanțe atenuante ordinare, care au fost luate în considerare de către prima instanță la stabilirea pedepsei principale inculpatului.

Colegiul penal notează, că legea penală prevede pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (2) Cod penal următoarele pedepse: cu amendă în mărime de la 950 la 1350 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 4 ani, în toate cazurile cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Este cert și faptul, că în privința inculpatului Chistol Vadim, cauza penală a fost judecată pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, potrivit prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală.

Dat fiind faptul că inculpatul a recunoscut săvârșirea faptei indicate în rechizitoriu și că, la solicitarea sa, judecarea cauzei a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit prevederilor art. 364/1 alin. (8)

Cod de procedură penală, pedepsele prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal se reduc de drept în prezenta cauză, după cum urmează:

- cu 1/4 limita maximă a pedepsei sub formă de amendă, ceea ce constituie de la 712,5 până la 1012,5 unități convenționale (adică de la 35 600 lei până la 50 625 lei);

- cu 1/3 a limitelor minimă și maximă a pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, ceea ce constituie de la 135 la 160 ore;

- cu 1/3 a limitei maxime a pedepsei sub formă de închisoare, ceea ce constituie, de până la 2 ani și 6 luni.

Potrivit principiului individualizării pedepsei penale (art. 7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei inserate la art. 75 alin. (1) Cod penal, instanța de judecată aplică pedeapsă luând în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, circumstanțele ce atenuază sau agravează răspunderea, ținându-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

Doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Așa fiind, instanța de recurs constată că prima instanță în acord cu prevederile art. 61 și art. 75 alin. (1), (2) Cod penal, a ținut cont de următoarele aspecte relevante:

- gravitatea infracțiunii săvârșite de inculpat, care se atribuie la categoria de infracțiuni mai puțin grave (art. 16 alin. (3) Cod penal);

- persoana inculpatului și starea familială a acestuia: de la locul de trai este caracterizat pozitiv, celibatar, domiciliază cu părinții săi, nu are grad de dizabilitate, la evidența medicul psihiatru și narcolog nu se află (f. d. 63-74);

- nu are antecedente penale (f. d. 68);

- prezența circumstanțelor atenuante prevăzute de art. 76 alin. (1) lit. a), e) Cod penal: a) săvârșirea pentru prima oară a unei infracțiuni mai puțin grave; e) repararea benevolă a pagubei pricinuite prin infracțiune părții vătămate Xxxxx.

- lipsa circumstanțelor agravante prevăzute de art. 77 Cod penal.

Prin urmare, având în vedere circumstanțele de fapt și de drept descrise supra, prima instanță corect i-a stabilit inculpatului Chistol Vadim pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 150 ore.

În ceea ce ține de soluția instanței de apel, Colegiul penal lărgit menționează, că potrivit practicii judiciare stabilirea pedepsei sub limita minimă sau a unei

pedepse mai blânde, care nu este prevăzută în sancțiunea articolului corespunzător din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, se admite luând numai în considerare personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii.

În spiritul acestei norme penale, se înțelege că trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului, circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului.

Împrejurările obișnuite sunt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale.

Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (grad de invaliditate - I, II (persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră).

În cazul stabilirii unor asemenea împrejurări, instanța de judecată este obligată să indice în sentință care anume circumstanțe ale cauzei sunt considerate excepționale și în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc drept temei pentru aplicarea art. 79 Cod penal. Instanțele de judecată trebuie să studieze multilateral, în deplină măsură și obiectiv, toate circumstanțele și datele care caracterizează atât negativ, cât și pozitiv persoana inculpatului și care au o importanță esențială pentru stabilirea categoriei și mărimii pedepsei.

Cu referire la aspectele vizate, instanța de recurs notează, că circumstanțele excepționale reținute de către instanța de apel în privința inculpatului Chistol Vadim și anume: *„că inculpatul se căiește sincer de cele comise, se caracterizează pozitiv la locul de trai, careva infracțiuni nu a săvârșit anterior, a recunoscut vina contribuind esențial la descoperirea și investigarea infracțiunii, are la întreținere pe mama sa bolnavă, prezenta cauză a fost judecată de către prima instanță în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, fiind scrisă cerere de inculpat și admisă de instanța de fond, acesta are la întreținere doi copii minori și serviciul care se află în afara orașului unde locuiește”*, nu pot fi identificate ca împrejurări excepționale în personalitatea și comportamentul inculpatului per ansamblu, care cumulate ar servi temei de aplicare a prevederilor art. 79 alin. (1) Cod penal, la cazul dedus judecății.

Aceasta deoarece, după cum a fost anterior enunțat, pentru recunoașterea vinovăției și căința sinceră a inculpatului, cauza a fost examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, iar Chistol Vadim a beneficiat de reducerea pedepsei conform prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Iar împrejurările obișnuite precum că inculpatul se caracterizează pozitiv, are copii minori la întreținere, are mama în vârstă la întreținere, nu are

antecedente penale și are serviciu în afara localității unde locuiește, nu pot fi interpretate ca circumstanțe excepționale ale cauzei în raport cu personalitatea inculpatului, care ar servi temei de aplicare a unei pedepsei mai blânde decât cea prevăzută în sancțiunea normei incriminate.

De altfel, Colegiul penal lărgit, constată și faptul, că solicitarea privind neaplicarea inculpatului Chistol Vadim a pedepsei complementare sub formă de anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, prin aplicarea prevederilor art. 78 alin. (2) Cod penal, a constituit obiect de examinare și în prima instanță.

Astfel, prima instanță întemeiat a accentuat, că prevederile art. 78 alin. (2) Cod penal, cu privire la înlăturarea pedepsei complementare, pot fi aplicate doar în cauzele cu referire la infracțiunile pentru care pedeapsa complementară este una alternativă, neobligatorie, fiind utilizată sintagma „*cu (sau fără) anularea dreptului de a conduce mijloace de transport*”.

În toate celelalte cauze în care se prevede pedeapsa complementară obligatorie, aceasta poate fi înlăturată de instanță doar în cazul constatării existenței uneia sau unor circumstanțe atenuante excepționale, prin aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal.

Însă în prezenta cauză nu s-a constatat existența vreunei circumstanțe excepționale pentru a nu aplica în privința inculpatului pedeapsa complementară obligatorie conform art. 79 Cod penal. Faptul că, mama inculpatului are atribuit gradul de dizabilitate accentuat și necesită deplasări periodice cu mijloacele de transport auto pentru tratament nu constituie în sine o circumstanță excepțională în sensul prevăzut la art. 79 Cod penal. De asemenea nu constituie circumstanțe excepționale nici faptul că inculpatul anterior nu a fost tras la răspundere penală și contravențională pentru săvârșirea de infracțiuni/contravenții în domeniul circulației rutiere, că el a recuperat prejudiciul material cauzat părții vătămate și ultima nu are pretenții față de el. Or, acestea sunt circumstanțe atenuante ordinare, care au fost luate în considerare de instanță la stabilirea pedepsei principale inculpatului.

De asemenea, instanța de recurs reține că prima instanță întemeiat a accentuat faptul că inculpatul a săvârșit o infracțiune din domeniul transportului, conducând mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică avansată.

Respectiv, în atare situație pedeapsa complementară obligatorie – anularea dreptului de a conduce mijloace de transport nicidecum nu poate fi înlăturată.

Mai mult, prima instanță a notat și faptul că, în cadrul urmăririi penale Chistol Vadim a încercat să ducă organul de urmărire penală pe o pistă greșită pentru a evita răspunderea penală, invocând versiunea precum că nu el a condus mijlocul de transport implicat în accidentul de circulație în cauză. În această privință dânsul chiar a exercitat influențe asupra părții vătămate și martorilor oculari în vederea dării unor declarații false în cadrul audierii lor la organul de urmărire penală.

Distinct de considerentele enunțate, Colegiul penal lărgit relevă că, concluzia instanței de apel privind aplicarea în privința lui Chistol Vadim a prevederilor art. 79 Cod penal, este pripită și neargumentată.

Concomitent, instanța de recurs reține, că pedeapsa stabilită de prima instanță este una echitabilă faptelor săvârșite de inculpat, deoarece își va atinge scopurile și va duce la restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât de către inculpat cât și de alte persoane, motiv pentru care instanța de recurs conchide că eroarea comisă de instanța de apel urmează a fi corectată având în vedere că apelul greșit a fost admis, prin casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței primei instanțe în privința lui Chistol Vadim.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 aprilie 2021, în cauza penală în privința lui Chistol Vadim Xxxxx și se menține sentința Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 17 septembrie 2020, prin care:

Chistol Vadim Xxxxx a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 264 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 150 ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **03 februarie 2022.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor

Plămădeală Ghenadie